

no Weber-Baraidoschu f.; pehz schihs runas dseedahs wif
kohri kohpâ to Kreewu tantas-dseefmu: „Deews swehti Kei-
saru 2c.“ Atkal pehz zitas runas wif kohri kohpâ dseedahs to
Baumann Kahrla dseefmu: „Deews swehti Latwiju.“ Zazer,
ka schogad pee swehtkeem peedalifees daudj wairak dseedataju-
kohru, nekâ pehrn; kâ dsirdams, tad buhschoht us scheem
swehtkeem ari Baltijas seminara wihreeschu-kohris dseedahs.
Gohda-maltite eesahksees pulksten 4. pehz pusdeenas Schir-
höfera sahlê, fur, ka zerams, schogad daudj augstu fungu, kâ
gohda-weesi, nems dalibas. Tâ ari ir pareisi, tas gahda
sapraschanu un labu satikschanohs starp Kreeweem, Wahzee-
scheem un Latweescheem un starp muhsu daschadahm kabrtahm.
Behlejamees, ka schahdôs brihschôs ari Latweeschi paschi ar to
pilnu apsinu, ka wini istaifa tautu, kas ari ar pilnu drohschihu
kâ tahda war stahtees wif scho fungu preekshâ, pee gohda-
maltites pa pilnam nemtu dalibas un tâ jo tuwali eepashtohs
ar teem, kuri til ne-apnikuschu par winu labumu ruhpejahs. —
Pulksten 6. wakarâ fahksees teateris ar prologu no Adolf Allu-
nana f. Israhdihs pawifam jaunu, no M. Pehkshen jaun-
kundes raksttu original-lugu „Gertrude“. Schi luga ir no
Nihgas Latweeschu beedribas sinatnibas-komisijas pirmo gohda
algu pelnijusti. Nesen ir schi luga Nihgâ sem Ad. Allunana
f. wadischanas lohti jauki tikusi israhdita, un zeram, ka schi
jauka — bet ari gruhra — luga ari Jelgawâ labi weifkees,
jo schê spehlehs tee paschi spehki is Nihgas. — Wakarâ buhs
Schirlehöfera dahisâ konzerte no teizamahs Malojarostawka
infanterijas-regimentes musika-kohra. — Preeksh kahdeem
feschî gadeem schohs Kursemes briedwaischanas = swehtkus te
Jelgawâ ikgadus eesahka fwincht un pa lehnahm ween ir schêe
swehtki peenemuschi tantas-swehtku karakteri. Zaur to ir schêe
swehtki ari jo swarigafi un mihtaki preeksh mums wiseem tapu-
schi. Berestin, ka ari schogad atkal apmekletaju netruhks, ka
ari schogad atkal Jelgawâ, Kursemê, Wahzeeschî un Kreewi
weenprahtigi ar Latweescheem, us scheem swehtkeem par jaunu
fawcenofoes, Latweeschu dsihfchanohs pehz laika-lihdstigas isglîh-
tibas, pehz peenahzigas attihstibas, kreetni zilabt un pabalstih;
jo tikat ari tâ ween mehš pareisi nopratism, kas briedwestiba ir,
tâ mums, kâ ziteem. Tâ tad nu us satikschanohs Kursemes
briedwaischanas swehtkôs! B. R.

Jelgawas pilsehtâ pee militfchu nodohschanas I. aprinki
(51) sneedsahs no 1876. gada gahjuma ari 1875. gadâ. 40
prozentes no fanemtajeem militfcheem aprinka karawirfneeks ar
biletehm pahrlaida mahjâ, lai nahf tad, kad buhtu wajadstigs.

Is Jaunjelgawas. 30. Juli pulksten 8. no rihra eesahza
muhsu aprinka komisija fawu darbu ar militfchu peenemfchanu
un brahkeschanu, no 1. eesaukschanas aprinka, un beidsa scho
darbu pulksten 2. pehz pusdeenas. Starp peenemteem 76 mili-
tfcheem atrohnahs 2, kas par lusti karadeenestâ eestahjâhs,
Jaunjelgawas apteekera lunga dehlis un tas ohtris ir latweetis
no Wez-Sehrenes pagasta, kursch fawu seewu ar diweem maseem
behruineem aistahj. To laiku no pulksten 4. lihds 5. pehzpusd.
pawadija jaunee militfchi basnizâ, fur wineem muhsu zeem. mah-
zitahs jauku rumu pee fieds lika un pamudinaja tohs ar deewa-
wahrdem, wifâs behdâs un darischanâs stipri us Deewu palau-
tees un fawam semestehwam ustizigi kalpoht. Basniza bij
pilna ar klaustajem, dasch labs schahweja afaras, kas no ais-
grahbtahm firdihm par waigeem riteja; pehz tam tika minetee

militfchi swehrinati un kasarmê teem ruhme eerahdita, fur nakt
pahrguleht. — Swehtdeen, 31. Juli pulksten 11. preeksh
pusdeenas jaunee karawihri dewahs zekâ un us Daugawas kraista
leeks pulks pawaditaju no teem atsweizinajahs. G.

Is Greenwaldes. Nahf rudens, garakas naktis, nahf
ari garo nakschu zeenitaji; tâ tai nakti us 17. Juli neluhgte
weesi bij scheijenê Masais saimneekam weenu un Sprechte saim-
neekam ohtru sirgu no ganibahm aishahjuschi prohjam. Schahde
ir deewagan leela. Lai gan ihpaschneeki ir deewagan publeju-
schees un wehl publejâhs ar meklefchanu, tad tomehr lihds schim
ir wif bes felmes bijis.

Rudus daschi schihs pufes senturi jau preeksh Jehskabeem
fahka noplaut, auguschî ir labi; zeram, kâ ari rascha laba
buhš. Basarajis ir augshanâ tagad itin labs, tâ ka par to
ari war preezatees. Lihds schim, gohds Deewam, muhsu pufe
ir ari pasargata no wifahm nihnahm flimibahm. —

Nihgâ pee militfchu nemfchanas ir wifus 149 fadabujuschî
no heidsama 1876. gada gahjuma, gan bij daschus ari no 1875.
gada panehmuschî, bet istrufkuschêe no 1876. g. wehla pee-
meldejâhs un tâ tohs no 1875. g. wareja atlaifi. Starp teem
149 bij 35, kas paschi no laba prahta deenestâ gahja. Pehz
fizibahm bij 112 Ruteri, 29 Kreewu ortodofki, 4 Katoli un
4 Schihdi.

Nihgâ 10. August tika 164 karâ eewainoti atwesti un
gatawajâs karalasarêtes nogulditi; wini nahf no Rijewas lasa-
retehm, fur jau laiku ahresteshanâ stahweja un tapehz, ka tur nu
atkal gruhதாகী flimneeki fawesti, tad schêe weeglak apkohpjamee
tahlak suhtiti. Daschi starp teem ir karsonu flimneeki, ziti ar
azu kaitehm; weens pee Nikopolis kruhtis fashauts un nu jau
labi atspirdsis nostahstijis, ka winsch 2 Turkus noschahwis,
bet treschais winu fashahwis; weenam matrosim pee Sistowas
ir 3 pirksiti no labas rohlas noschanti u. z.

Nihgâ 6. August bij atbrauzis zeemâ Berlines flawenais
profesors Dr. Birchow un grib eepashtees ar Nihgas un Wid-
semes fenatnes eewehrojamahtm atlikahm, tiklab museju krahtu-
wâs, kâ ari schur tur us laukeem; winu pawada grafs Sievers.

Widsemê schogad (t. i. no 1. November lihds 15. De-
zember) janodohd 2750 rekruschî. (Nihgai 207, Nihgas kreit-
sei 276, Balmeeras kr. 277, Zehsu 303, Walkas 260,
Berzas 271, Lehrpatas 501, Pehrawas 235, Wilandes
191, Arensburgas 139.)

Pee sirgu nodohschanas Zehsu-Walkas aprinkis nau speh-
jis to nospreestu flaitu derigu sirgu fadabuht un tâ tad Nihgas
pilshtam zaur jaunu pawehli usdohs, scho kruhtumu ispidiht
un tuhda 115 artilerijas sirgus nodoht. Labprahtigeem no-
dewejeem ismaksaja pa 216 rubl. par sirgu; ari sirgu-andel-
manu netrukta, kas pret schahdu summu derigus sirgus pee-
weda. Pee pawehlehm, nospreestâ laika ar sirgeem klahht buht,
tika isfludinahs, ka pawehles pahrlahpeji kriht tai strahpê, ais-
maksahht dubultu summu no krohna takfes, par ikweenu sirgu
360 rubl.

No Widus-Widsemes laukeem raksta tâ: Ar 30. Juli —
t. i. 8 lihds 10 deenas wehla kâ zitôs gadôs — pee mums
rudsu plauschana fahlfsees, plahwums leekahs wifadi labs.
Basarejs no 11. Juni fahloht atspirga un apshla labus aug-
tus. No seena ir til pufe pret pehrno gadu. Abholinsch us

augstākājam weetājam zaur falu un wehlafo faufumū bij stipri panihzīs. —

No Pehterburgas. „Waldib. sin.“ atrohdam tais karalistēs par faufchanohs pee Sistowās (15. Juni) starp krituscheem saldateem 2 no muhsu pufēs. G. v. Voigt, fawwalneekēs no Kursemes, un Boleflaw Sakowicz no Zukltes aprinka, Prohdenēs muishās.

Podolijas gubernā, Sokolowās zeemā, ir leelē zūtura fabrikis ar wīfu eerikti nodedstis.

Ari Rijekā ir nupat leelas zūtura magasiņas ar uguņi aigahjuščas.

Kahdā wahžu awisē lafam tā: Berlīnēs profesors Westfahls jau senā ir peerahdijis, ka juhras zūžinas, kad tahm uš galwinahm peeklape, dabuhn krihtamo kaiti. Dr. Nestels no Nu-Jorkas tagad peeredsejis, ka ari weens ufaudsis zilwekēs dabujis krihtamo zaur to, ka wina galwa wairaf siteenu dabuji, kaut ari siteeni nebij redsami. Wīnšč pee lam spērešč tahlak, ka krihtamais pee zilwekeem gan wīswairaf no tam zelahs, ka behrni dabuhn siteenus par galwu; dauds wezaki pee fšohloščhānās schahdu strahpi palihgā nem, waj par galwu dohdami, waj plīkedami, zaur ko smadsenes tohp fatrizinatas un spēhj behdīga kaitē rasteēs.

Brihnumē. Weenāi katolu dahmai bij flīma kahja; wīnās draudsenē tai eeteiza, lai nehajohť sekī no pahwesta tehwa, tad kahja palīščohť wefela. Wīna raudsiņa pee tahdas sekēs kluht un kahjai gadījāhs wefelai palīkt. Dahma brauza uš Rohmu, to brihnumū pahwestam pašinoht. Pahwestis tai atbildejis: „Jums, mihta meit, ir wairaf laimes nekā man, weena no manahm sekeh m jums wefelas kahjās atdewuši, es pats nesu diwi sekēs un tomehr nespehju ne uš abahm kahjahm nostahweht.“

Ģ tur gahjejs! Weens bagatē Ģnglandeetis ir ar ohtru faderejis uš 50 tuhst. mahrz. sterl. (pee 400 tuhst. rubl.), ka wīnšč Ģ gadu laikā no-ees kahjahm to zeku no Franziņas kraštmales fahloht zaur Wahzsemi, Kcewusemi, Sibiriĵu un Aihnu, tur greesisees atpakal un nahķ zaur Indīju, Persīju, Turkiĵu, Italiĵu atpakal uš Franziĵu. 1. Juli kungs ir jau zelā dewees. Lai eet wefelē! Bet leelibai fawa bedre bihstama.

Ko wehl nepeedsihwoju, pa pafauli stāigadams?

„Wefeli atkal mahjās!“ — ar scheem wahrdeem apfweizīnaju schinīs deenās diwi jaunus fšohlas lungus, kas, tahm brihwnedehahm fahkoteēs, ar damflugi bij ašbraukufchi uš Wentšpili, ar to nodohmu, no turenēs zitus jo jautus Kursemes apgabalus pahstāigahť.

„Schoreis gan wehl wefeli,“ atteiza manim weens no teem. „Bet labi, ka muhs neredseet ar nozirpteem mateem un striku waj dšelschu pagrāustahm kahjahm un rohlahm.“

„Ja wai!“ pašnehjohť pretim, „wehl warbuht kā no Sibiriņas ismufufchus.“

„Gandrih!“, atfazīja wīnšč. „Ja gribeet, isteifschu jums, kā tas bij.“

„Sinams, ka gribam,“ eefauzameēs wīf; un nu wīnšč nehma stahstīht.

„Tas bij Pehter-Pahwila deenu, 29. Juni, pehz pusdeedeenas, — tad no S....s pufēs atnahzahm pee U....esara.

Ir zeku pa-ihstuaht, ir atkal par esaru isšchuhpoteēs grībedami mehē likahm ar laiwu pahrzeltēēs un dohmajahm ohtrā esara malā L.... frohgā naktī pahrguleht. Wehīsch bij eepretim, netīkahm ahtri uš preekšču; pulkstēs wareja buht astoni, kad malu fasneedsahm. Bet L.... frohga wairs nebij; dufas weeta bij jamekle jo tahlu. Gan nu warbuht klastejās mahjās buhtum kahdus ratus warejuschi dabuhť, kas muhs pa W....s zeku lihds klastejam frohgam nowed; bet wakars bij jauks; tad jau turejahm labaf tahs 9 werstes lihds frohgam kahjahm nostāigahť. Wareja buht puščel weenpadsmit, kad to frohgu fasneedsahm. Krohdsineeki jau bij apgulufchi; tomehr, kad frohdsineeka kambara durwis eestahjuschi wajzahahm, waj mehē wareschoht dabuhť nahķs mahjās un ari ko uskohlť, wihriščka balšs mums no weetas atruhza pretim, ka wareschoht gan, lai tikai kahdu brihtīnu usgaidohť, lihds weesu kambaru fataifischohť.“

„Išgahjahm uš trepehm un, apsehduščees, tur gaidījahm. Par masu brihdi isnahza ari pats frohdsineekē, apsehdahē pee mums, un runaja ar mums tik laipniĵi, kā ween tikai schehlige nahķs mahju nowehletajē ar nahķs mahju luhdsejem war runahť. Ģ nu dabujahm no wīna dširdeht, ka muhsu kambars buhščohť tulihť gataws; dabujahm ari dširdeht, ka wīnšč esoht, nesīnu wairs labi teift, waj par pagasta wezako waj par kahdu teefas lohzeeki eewehlehtē, un ka wīnam ar lungu bijuščas kibeles un kā wīnšč mahzejis lungam attureteēs pretim u. t. j. pr. Wīfadā mihsē mehē nomanījahm, ka muhsu nahķs mahju dewejs ir ihsti wihrs.“

„Par to starpu muhsu kambars bij gataws, un mehē diwi zela beedri, frohdsineekam labu wakarū atdewufchi, gahjahm fawā kambarā, paturejahm fawas wakarinas un tahdu brihdi wehl lohpa tehrsejahm.“

„Ģ uš reiši atdarahē durwis un muhsu pagasta wezakais waj teefas wihrs klahť. Kalabad? — Nu, wīnam bij eeshahweēs prahtā mums pašī noprašt. — Brihnumi! mums ne šapni nebīj parahdiĵees, ka mums pašes wajadseschohť; bijahm ari jau daschu Kursemes gabalu, gan brauffchus, gan kahjahm, gan rihtīs, gan wakarīs, pahrstāigajufchi, bet wehl neweens nebīj eezereĵees, mums pašī prašt; ir lihds schim neweenu dšihwu radījumu neščkitahm eekaitīnājufchi, ka tikai warbuht netihšchi kahdu zeema pohģi, kas sinams jau nekuram fweščham zilwekam zītadi nemahť labas deenas doht, ka tikai kohť taifidameēs, nedē aridšan zītu kahdu šabaidījufchi, ka tikai warbuht netihšchi kahdu behrnu, ko auklis nemahzejis zītadi kā šawalđīht, ka tikai wīnam ušfaukdams: Ahre, Wahzeetis nahť!“

„Tad jau wajadseja mums eeshauteēs prahtā, ka muhsu frohdsineekē Pehter-Pahwila deenāi par gohdu kahdu lahiti pahraf buhščohť eebauidījis, un tadehl pašmeedameēs raudsiĵahm wīnu nomeerinahť. Bet — kas dohs! Wihrs mineja wīfangštaku pawehli, ka jekuram zela wīhram, kas bes mantības un kahjahm frohgā ee-ēet, wajagohť sawu pašī tureht un rahđīht. Tomehr, kad turpretim eemetahm, ka mehē tatschu gan pehz wasankeem jeb sīrgu sagleem ne-īškatoteēs, wīnšč šchoreis wehl muhs atstahja.“

„Nu taifjomeēs meerīģi eet guleht; bet par masu brihdi frohdsineekē atkal eekschā, un nu tik nohtīģi muhsu pašī gribeja redseht, ka gahščhi nomanījahm, ka nu wairs nau smeekli.“

„Ro nu dariht? — Dohmajahm us tahdu wihs glahbtees, ka praffim frohdfineekam, lai wihsch papreefch mums peerahda, kas wihsch tahds, un kahda rekte winam, gohdigus zefineekus ar tahdahm pafes prafifchanahm brihdeht. Bet neka! katrs behrns finoht, ka wihsch efoht riktigs gruntineeks, un riktigi eewehehts pagasta wezakais (woi teefas lohzeftis); winam nekahdas parahdischanas newaijagoht. — ta frohdfineeks muhs atraidija.“

„Mehs atkal pretim: Tas gan waroht buht; bet teefcham neweens mums to newaroht nemt par launu, kad mehse Leepaj-neeki wifu to nesinam, ko Biltenes apgabala ir paschi behrni fin, un kad mehse nelabpraht jebkuran prafitajam sawu pasi nerahdam, nesinadami, ar kahdu sinu wihsch to prafa. Pee tam wehl muhsu pafes efoht tahdas, ka wezakais winu derefchanu nepafifshoht.“

„Var scho muhsu airunafchanohs wihs sapihka, un atfauzees pretim: „Tad juhs mani eefkateet par tahdu mulki?““ wihsch dufnigs isgahja pa durwin.“

„Nu weenreis mums buhs meers, ta mehse dohmajahm; un eefim guleht. Bet, wai manu deeninu, par masu brihtinu atkal muhsu wezakais klaht! un wehl schoreis — zepure galwa, pihspe mutè, — nu, kas par to! — mehse jau finam, ka wihsru nebuhs raudficht pehz zepures, un ka pihspe zitam til lab ka ohtra maife; bet — lihds ar winu eenahza muhsu lambara trihs plezigi wihsri ar tumfcheem waigeem, un weens no teem nostahjabs pee durwihm, ohtrs pee lohga, ta ka teefcham ne pelite nebuhtu warejuft ifsprukt, nele wehl mehse grehzineeki.“

„Nu jau wairs nebuhs labi! — Wezakais bahrgi mums usfahja: Kad jums nekahdas parahdischanas nau, kas juhs tahdi, tad manim waijaga juhs pee pagasta teefas west; ja gribeet, nahzeet ar labu prahtu; ja nè, tad lihfschu juhs fafeet! — Mums palehza luste to ruhktu malzinu nu jau ar wifahm meelehem noriht, un mehse atbildejahm: Seenat muhs!“

„Var fcheem muhsu wahrdeem ziti no teem wihsreem azihm redfoht dauds mas fatruhka; wini nehma eekarsufchu wezako ka neka nomeerinahkt. Weens schehligi fazija: Tad lai jese tee lungi papreefch pa-ehd! ohtrs atkal zitadi ka muhs pahrstahja; bet wezakais strupi wiaus atraidija ar teem wahrdeem: Tur jums nekahdas datas nau; es par to atbildefschu!“

„Kamehr tee wihsri sawa starpà ta aprunajahs, mehse diwi atkal sawa starpà to leetu pahrspreedahm. Labpraht mehse, pilshajneeki buhdami, neween ar swefcha gabala kalneem, lejahm un esareem buhtum eepafinuschees, bet aridfan ar teefas buhschanu us semehm. Bet, — lihds U. teefas namam, ta dftrejahm, bij kahdas seschas werstes; Wentfpile atkal tas damfjugis, ar kuru dohmajahm atkal us mahjahm braukt, latru brihdi bij gaidams; mehse kafi waj til drihs buhtum tapufchi wafà, un ja damfjugis radahs jau no Wentfpiles atkal aisgahjis, mehse buhtum dabujufchi pa semes zelu us mahjahm eet.“

„Tad jau turejahm labaf padohtees. Mehse pahrmeflejahm sawas brihstafchas, woi nerastohs mums kaut kahdi papihri, no kureem jel mas us to gabalu waretu noredseht, kas mehse tahdi efam. Utradu sawa tafchà pa laimi: H. Freund's Garten-Etablissement. Abonnementskarte. Mitgliedskarte der Libauschen Musfengellfchaft; Mitgliedskarte des Gewerbevereins zu Libau, ir wehl zitas lapinas, kur tee wahrdi bij lafami: Pour faire visite. Schinis fihimites finams radahs

ari mans wahrds, lai ari zitadi wiaus gan mas pehz pafes ifskatijabs. — Tahs tad beidsfoht muhsu wezakajam parahdijahm. Zeeti no wifahm malahm tahs apfkatijis, wezakais muhs galà affina par riktigeem zilwekeem; mehse palikahm nefeeiti un newadati; un ohstro rihtu mehse ifschfihramees ka labi draugi.“

Ta stahstija mums tas reisneeks; mums finams smeeschanahs netruhka. Bet — ilgus gadus us semehm dshwojis un ar muhsu semneeku ir dshwes, ir dohmu buhschanu gaischi eepafinees, newareju palikt dauds mas winus nepahrstahjis; tapehz faziju: „Mihli lungi, nenemeet par launu, bet — juhs teefcham misetutees, ja juhs kahdu pahrsfkatischanu dehl muhsu laudis wifai wehl par reigaleem gribetut eefkatiht. Teefa tafschu iraid, ka tahdi likumi dohti, ka, tahdus gabalus pahrestaigafoht, kur neweens winu nepafifst, katram kahdas parahdischanas waijaga pee fewis tureht, kas wihsch tahds; teefa iraid, ka muhsu teefas lohzeekem ir peefkohdinahts jebkuru wakteht, kas wineem rahdahs neustizam.“

Te weens no teem reisneekem manim eemeta pretim: „Bet woi tad mehse gan ziko pehz wasankeem un klaidoneem ifskatijamees?“

Es atkal: „Ja, mihsli lungi, kad muhsu laudis us semehm ar pilshajneeku dshwi un buhschanu un lustehm wifai wairaf buhtu eepafinuschees, tad tas buhtu zita leeta. Bet tais apgabalos, kur laudis ar pilshajneekem dauds nefa-eet, tur teefcham nau brihnumi, kad ir pats kahds, zitadi warbuht derigs pagasta wezakais tahdas reisès sawa prahtà dohma: kad tee patefi tahdi lungi buhtu, kahdi wini teizabs un ari israhdahs, waj tad wini gan ta pa nakts laifu, kahjahm, tahdu zefa gabalu staigatu, zita neneeka neturedami, ka tikai pleitu (apftinajamu drahnu) un leetus fchirmi?“

„Nu lai buht,“ fazija atkal reisneeks, „bet kam tad winam waijadseja til breefmigi puhstees un til discham buht?“

Es atkal: „Tas nu gan finams nebij pareifi! Bet, mihsli lungi, waj tad tahdu smejiamu puhfchanohs un dishofchanohs gan redsam pee pagasta waldifchanas jeb teefas lohzeekem ween, bet pee daschas jo augstas teefas lohzeekem nè? — Kas to dohs! Puhfchabs un dishofchabs ziti tapat! Lihds tam laifam, kur wif teefas lohzeeki, woi augstas woi semas teefas lohzeeki, fewi atfihis par sawa aprinka kalpeem, un neschkitihis wis wina lungi efam, — lihds tam laifam wehl ilgì dabufim gaidiht; bet finams, kad to buhsim fagaidijufchi, tad labpraht wineem to gohdu dohsim, ko wini tagad daudsfreis nepelnijufchi un dishodamees welta dohma panahkt.“ —e.

Rahds wahrds par fkanstigeem mehfleem.

Weena no tahm leelafajahm leetahm wifà semkophibas dshwè ir ta mehflu buhschana un par scho leetu runajoht wispirms jamin tee ta fauktee fkanstsmehfli, kas nu jau daschus gadu defmitus semkophibai par labu tohp leetati. Ari Baltijas gubernas fahkt beidsamajos gados scho leetu wairaf eewehroht, kaut gan wehl deewsgan mas, kad apdohma, zil dauds tee graudi un ta zitu andeles anglu audfinafchana semei atnem un zil mas tai to fin atpafal atdohkt un semi auglibà ustureht. Wezakee semkophiji un ihpafchi tee masgruntineeki, kas wiswairaf strahda, ka to preefschà atradufchi, pehz tehwu tehwu eera-

duma, fargahs no katras masakahs naudas isdohfchanas un negrib nezil ari schai jaunai leetai wehl ustizeht. Turklacht nahf ari wehl tas, ka schur un tur ari ta isdohda nauda ar skunsts mehslu ne-atmaksahs redjami atpakal un ta tad spreesch, ka wisa ta leeta ne kam un ne kur ne-efohht deriga; labak waijagoht til ruhpetees, laba pulka stalla mehslu gahdait, tad wifs buhschoht pareisi un tahda leeta neprasfchoht tahdu naudu, kahdu skunsts mehslu. Un kur kahda weeta weenam nelaimigi iseet, tas atbeede daudsus, mehginatajs tohp isfmeets un ziti paleek atkal pee fawas wezas buhschanas, laut gan ar azihm reds, ka gadu no goda augli eet masuma.

Tapat ir ar scho skunsts mehslu leetu gahjis no pirmem uffahlumeem lihds stiprai isplatischanai Wahzsemē un zitās semēs. Un tomehr ne tur, ne sche newarehs leelaku auglibu panahft, kur negribehs skunsts mehslus palihgā nemt un semei to baribu doht, ka ta war fawu auglibu parahdiht. Ja kur mehginajumi daschureis nelaimajahs, tad tas wiswairaf ir zaur tam, ka wehl truhft tahs sapratibas, kas proht isswehrt, kahdi mehslu katrai semei preeksch katra auga ir waijadfigi. Tapehz grabam tē ar fawem lastajeem scho leetu ihsumā wehkreis zauri nemt. Bahrunata ta jau ir daschreis awises un daschadas grahamtās.

Kad kahdu augu fadedsina, tad atleek pelni un schee pelni usrahda tahs auga dalas, ko winsch no semes bij isnehmis. Schihš semes dalas ir katram augam preeksch augfchanas waijadfigas, weenalga waj tas ir pats no fewim audsis augš, jeb sehts un kohpts. Schihš dalas fauz par pelnu—jeb mineralu dalahm un pee muhsu kulturalas augeem schihš dalas, weenalga kahda ta seme ir, pee wiseem ir weenadas. Til pehz daschahm weetahm, kur tee aug, (ta juhrmalēs) bes tahm wispahrigahm mineralisfahm dalahm tohp no augeem wehl daschi minerali usnemti, bet tee nau no leela swara.

Tee minerali, kas katra auga pelnds atrohdaht un bes kureem neweens augš newar istift, ir: kalkis, magnetsia, kali, natrons, mahls, dselsoffids, swirgida sflahbums (Kieselsäure), fossorsflahbums, schwelksflahbums un flors. Wisus schohs mineralus augš atrohd preekschā katra semē, jo tee ir gandrihs katra akmini un no fadrupuscheem akmineem tahs daschadas semes schktras ir zehlfchahs. Muhsu laukōs schee minerali nau wisur weenlihdfigi atrohdamu un ta tad ta augliba preeksch schi waj ta auga newar wisur buht weenada. Tas augam ne ko nelihds, kad no ohtra minerala semē atrohdaht wairaf nekā winam waijaga, winsch prasahs no katra fawu teesu.

Lai seme fawus auglus isdohd, tur waijaga sinams fawa isdewiga gaisa, bet ari to mineralu dalu, kahdas katrs augš prasahs, lai waretu preezigi augt un auglus nest. Par prohwi, kad grabam rahzems (beetes) audsinaht semē, kur wisi tee minerali atrohdaht, ari leels pulks fossora sflahbes, bet lohti mas no kali, tad ar scho augu, kas lohti dauds kali prasahs, tur nezil labi ne-isdohfees; wisa ta bagatiba pee fossora sflahbes pee tam ne ko nelihdschē. Tur tad waijaga wisadi palihgā nemt mehslus, kuroš dauds kali atrohdaht. Preeksch muhsu semkohpu dsihwes pee mehsluschanas nau wis wisi tee minerali no weenadas wehrtibas; mums wiswairaf jaluhko us fossorsflahbi, kali un ari wehl kalki, tapehz ka no scheem abi pirmem tais semeskahrtās, kur eefektahs labibas un augi fawas salnes isplata (tai dsilumā no 3 lihds 4 pehdas) muhsu laukōs ne-atroh-

dahs wisai dauds, daschōs ari truhft to kalku dalu. Tapat wehl zaur labibahm, lineem un kanepem, kartupeleem un rahzecem labōs gadōs tohp schihš baribas dalas stipri no lauka isfuhktas un netohp wis ar stalla mehslu atpakal atdohs. No tam tas rohdahs, ka jasubdshahs par to, ka lauki nenef wairš til dauds ka agrakajōs gadōs, ta semeskahrtā ir isfuhktā un noylizinata, tai nau wairš til dauds fossora, zil augam waijaga, tur nelihds ne ko, kad mehslus us mehslu gahstu. Ar graudeem, kartupeleem mehš amswadam dauds fossora un kali prohjam; tais salndōs, kas wirtschaftē paleek, ir mas fossora. Eeksch 100 birkaweem rudsu mehš isnemam no semes 16^{1/2} pohdu fossorsflahbes un 11 pohdu kali; un eeksch 100 birkaweem salmu mehš paturam mehslōs tikai pee 4 pohdi fossorsflahbes un 15 pohdu kali. Kur nu wehl ari salmus aisdohd prohjam, tur tad seme paleek nabadse pee scheem mineralu. Merunafim tē no tam, ka pee leelas plawu bagatibas jeb kur baribu wehl peeprehl klahht, ta seme pilnigi atkal atdabuhn wisu isdohfchanu atpakal, bet fazisim sche til to, ka teem skunsts mehslu deht tahs fossora sflahbes un ta kali, kas tur atrohdaht, ir leela wehrtiba preeksch katras fainneezibas. Zaur schahdu mehflu peepirfchanu gandrihs us wisahm semem war pawifam zitadu semes auglibu peeredseht.

No Saratas.

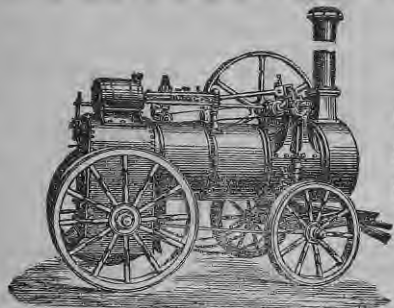
(Beigumē.)

Bumbas nemas nebij plihfuschas, salditi un ziti eedfshwotaji ohtra deenā tahs uslafija. Es pats ar fawu rohku aptaustiju weenu tahdu bumbu, kurā pulwera wairš nebij un ta tomehr swehra pee 8 pohdi, isskatijahs ka zukuragalwa; rakšis tai bij wirfu: „Palisser—Liverpool“. Tā tad bij Englantes preze. Weens wirrehs no Schebrianas bij leelu pulku bumbu falafijis un ari tuhda to lahdiu isnehmis. Pulwers bij til sflakts, ka ir pee uguns negribeja degt. Ne, kas par draugeem schee Englandeeschi! Wihs drohschahs palizis, gribedams darbu ihfak isdarikt, pee desmitahs bumbas nehma ahmuri palihgā. Bet tawu deenau! Unguns isfchihda, bumba plihfa un fadragaja nabadstau breesmig; ari wina fewa bij tuwumā un schkilas tai fadausija rohku un kahju. Pehz nezil stundahm tai gadijahs dsemdeht un peedfima sweiks behrninsch. Mehš usnehmahm to sawā lasaretē Tatarunarā un zeram, ka waresim pilnam iswefelotu atkal atloist. — Muhsu wirsdakteris Dr. Girgensohs ir patlaban ar firstu Meschtscherski, kas no farfana krusa beedribas puses schini apgabala usturahs un Sarata kohrteli tura, nobraufschē us Galazu, norunaht, slimneeku atwefchanu us muhsu lasaretem. Tas dselzelsch, siarp Benderu un Galazu, kam lihds September beigahm jabuht gatawam, ees zaur 3 weetahm, kur muhsu lasaretes, prohti Kubeju, Tarutino un Meinsir. Tad darba mums buhs papilnam. Tagad, ka sineet, tas karalauks ir pagreeses no mums tahlaf. Bet pahri deenās warbuht wifs pahrgreeschahs ohtradi. Ja tas kara eewainoteem buhtu par labu, tad mehš labpraht no tahm 100 gultahm, kas mums tē ir gatawas, zil waijadsetu grabam ayszelt tuwaki pee dselzela, laut gan neweenā zita weeta nespesham til jauki eewainotohs apkohpt, ka schē Saratā. Ar minifera atwefleschanu ir ari tas jaunusbuhwetais Werner sflahs-nams preeksch lasaretes eenemts. Ar Juni beigahm dabujahm

Arklus,
 is koka un dšeles, tā: **Adlera, So-**
henheimes, Anglu un Sweedru;
„Budeye“,

Amerikas sahes un labibas plaujamahs
 maschines;

kulamahs maschines
 ar stitehm un sitejeem; labibastihrišanas-
 un efektu-maschines un **Muston Prok-**
tora lokomobiles un kuhlejus pahrdohd
Zieglers un beedris,
 Rihgā, pils-eelā Nr. 19.

Apakš

Rihgas politehnikas ismekleshanas stanzijas kontroles
 pahrdohd

augstgrahdigus superfossatus,

Stokholmes superfossatu-fabrika,
 par wislehtakeem zeneem

Serm. Stieda, Rihgā, marštal-eelā № 24.

To no daudseem par lohti labu atraftu

Pangdales superfossatu

pahrdohd no lehgera

Piccop un beedr.

Zelgawā, leelajā eelā, pretim Latweeschu bānizai.

Apakš pašu eerastu pahraudsišanas,

kā arī fintu rublu prehmijas apfohlischanu

un 3kahrfigu atlihdšinaschanu, kad peerahdita masak wehrtiba, pret apgalwotu saturu, no

Paardarda superfossateem

augstgrahdigu, masakgrahdigu un amonialalijas

jau pabri par peezpadsmiit gadeem muhfū semē pašstami un eelšch bruhkes par labeeem atrafti. Krah jumš pee

P. van Dyk, Rihgā.

Mahzeklis,

wismihlakt no semehm, ne wezaks tā 16—17 gadus,
 ar waisadšgabu floblas mahzibahm atrohd tubdal
 weetu material-pretschu pahredohtawā, Zelgawā, katoku
 eelā Nr. 50.

Beedahwaju fawā jauneeriktētā

dsehreem-pahrdohtawā

wifas fortes smalka brandwibna,likeera un schpietta
 no G. Sillera — Zelgawā, tā arī wifas fortes
 alus, Rihgas smalka brandwibna Nr. 1, wislabaka
 ruma un likeera un wifas fortes kreewijas wih-
 ohgu wihna par wislehtatajeem tirgeem.

G. Thiel's,

Zelgawā, leelajā eelā Nr. 59, pee „Wetna gaita.“

Zelgawa.

Zaur scho wifem sinamu daru, ka es par

abresti

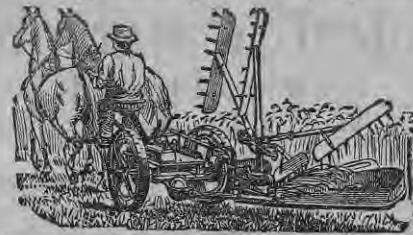
schelt esmu apmetees un fatru deenu no pulksten
 8. lihds 10. no rihsta un no pulksten 4. lihds 5.
 pehz pusdeenas katoku eelā, Zooge namā,
 Nr. 26, esmu runajams.

Dakteris A. Sildebrand.

Jaunkundes,

kas schnites greeschanu un mehra nemšchanu, jeb
 wifu firohderechanu ihfā laikā grib mahzitees, war
 meldetees pee Burkewih kundses, Zelgawā, leelajā
 eelā, Wendeta namā Nr. 32, febtā, labajā rohtā.

„Champion“
 plaujamahs maschines,

ar furahm Kursemē, Widsemē un Zgamitā watrak ne
 tā 120 muifšās itrahda un furas pee wahra war
 peefault.

P. van Dyk, Rihgā.

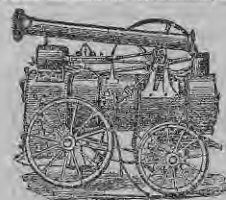
Swehtku-programa
 preelšch

brihwestibas swehtkeem,

Zelgawā, 28. August.

- 1) Uf swehtkeem nahlfesee fapulzepees Schirten-
 hōfera dahrsā.
- 2) Swehtli eefahlfes dahrsā, pulksten 1. pehz pusd.
 Swehtku-wertihbra un runa. Dahrsā pa deenu
 musta un dšeedafšana.
- 3) Gohda-maltite eefahlfes pulksten 4. pehz pusd.
 Schirtenhōfera sahlē. Kas pee gohda-maltites
 wehlabs dalibas nemt, tam lihds 27. August
 japeeteigahs pee P. Allunan lūnga, ešera eelā,
 Brandta namā.
- 4) Pulksten 6. wakarā fahlfes teateris ar prologu
 no Ad. Allunan lūnga. Zsrahdibš jaunū, no
 M. Pehlfeschen jaunkundses raksttu original-lūgu
 „Gertrude“, kura no Rihgas Latweeschu beedribas
 šinamibas-komishjas, pirmo gohda-salgu reinisufi.
- 5) Wakarā buhs Schirtenhōfera dahrsā koncerte
 no kura-mustās.

Swehtku-komiteja.

P. van Dyk
 Rihgā, Smilšweelā,

Claytona

lokomobiles un
 kulam. maschines,

Paardarda

superfossatu
 un wifadas laufaimneeziabas maschines un rihkus.

Maizinaschana.

Brihwestibas, jeb — tā tee arī nosaulti —
atšimšanas-swehtki ir schogad uf swehtkeenu,
 28. Augustū, nolikt; fšee swehtki ir ihfā laikā un
 ar pilnu teesību palitufshi arī par Latweeschu tantas-
 swehtkeem, tadeht winus isglitohht peenahlfes kat-
 ram kreetnam semesbehrnam, zit tam eefsehjams.
 Pee schabdas swehtku isglitohschanas peefšaitam arī
 dšeedafšanu; jo dšeesmas war firdi žilabt, famee-
 noht. Lihds fšchim nau no fšeeem swehtkeem dšeeda-
 taju-kohri atrahwufšees un zeram, ka ir schogad ne-
 ween fawus wezohs draugus dabufim apfweizinaht,
 bet arī ar jauneem fwehtkeem eepasfitees; mehš tapchz
 dšeedataju-kohrus mihki usajizinajam, pee swehtkeem
 peedafitees; lubdjam arī laiku peeteeltees un usdoht
 dšeedatajus pee wardeem un dšeesmas, furas dšees
 dahs. Peeteelšchanahs war notift: **Rihgā,** pee
 „swehtku-komitejas“ preelšchneela, adwolata S. We-
 bera lūnga, leelajā lehnianu-eelā Nr. 28. **Zelgawā,**
 pee komitejas rakstu-weđeja K. Bertram k., fribw-
 eelā Nr. 42, jeb arī pee P. Allunana k., ešera-eelā,
 Brandta k. namā. Wifš kohri kohpā dšeedahs:
 „Deews swehti Keisaru“ 2c. un Daumana Rahra
 „Deews swehti Latwiju.“

Swehtku-komiteja.

Bafnizas un fkohtlas sinas.

Weens Kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Mahditajs: Sinas. Birma kirspheles fkohtla Kursemê. Kursemes birma wis-pahriga fkohtlotaju konferenze. Jelgawas latw. pilsehta draudse. Wikones tapa.

Sinas.

No Veel-Gezawas waram pasinoht weenu tohti teizamu leetu fkohtlas buhschana. —

Pee usnemšanas pagasta fkohtla atradahs dauds behrni, kam gan tas wezumš preeksch fkohtlas un ari pahri bija, bet kas tatschu lasiht wehl nemahzeja, un tamdeht tapa atraiditi. Schahda buhschana ruhpeja gauschi fkohtlas un pagasta wief-neezibahm, winas ari tuhdat gabdaja tai zil spehdamas palihdseht. — Jaunais Gezawas leelskungs dahwinaja preeksch tam weetu weza fkohtlas-mahja un wajadstigu malku; fkohtlas-un pagasta waldibas usmekleja fkohtlotaju, fasinaja behrnis un usnehma bes kawesšanas scho atstahtu darba gabalu pee behrnu mahzibas. — Kad bijahm 14 nedelas un 4 deenas pee tam strahdajuschi, tad no teem 25 behrneem, kuri lihds schim wifur un no katra to weenu „tu jau nemahki“ dsirdoht, skumigi un famisuschi fawas aztinās un galwinas nolaida, jusdami sewi itin la neewatus un isslehgtus; — tagad 20 no wineem ar lihgsnu waigu katris sawa gramata preekschlasdamam lihds-ceedams gaidija til, kad katram sawa kahrtā pee lasichanas nahks; jo nu teem lasichana nebij wairs noslehpus jeb mihkla, bet wifas flauu simes riktigi pasihdami, tahs weenigi flaidri issaukt un silbas salikt waredami tee bij preezigi, ka speh jeb kuru wahrdu islasiht. — Teem 5 nebij wis daschadu eemeslu deht tiktaht isweizees, bet tomehr tikdauds, ka laba zeriiba us preekschu. —

Katram prohtams, ka nesauzu par teizamu leetu to, ka dauds behrni, jau fkohtlas wezumā buhdami, wehl newar gramata lasiht; — schahda nebuhschana gandrihs wifā pasaulē useetama, bet kad ruhpejāhs un strahda, to paschu zil spehjams us labu greeft, tas ir teizami, to grib pats schehligs Deems un tas nahk wifai zilwezibai par labu; — pee tam atkal nau gan, ka behrnis ween atraida no fkohtlas un ne-usnem pee eefwehtichanas, tas itin reti un wifai mas ko palihds; jo no fkohtlas atraiditi tee dabu mahjās tikai pahrmesšanas, ka nekur nederohht un teek mahziti tāpat kā lihds schim, pehz tahs paschas, preeksch scheem gara kuhreem un apkerschana wahjeem behrneem wifai nederigas metodes, tas ir, behrnam usrahda wefelus pilnus wahrduš, issauz tohs preekschā, un skubina tad behrnu lai tāpat sau. — Tee behrni nu, kureem jautris gars un labs apkerschanas spehks, apluhko tohs wefelus pilnus wahrduš, wehl, un atkal nu til ilgi, kamehr wina isslatu sawa prahta un ahmirā usnehmuschi, saht saukt, lasiht, un lasa beidsiht it riktigi, bes ka wina jel mas sinatu, kapehz tā un ne zitadi; — nekās par to, labi, kad til lasa, gan fkohtla pa-

mahzihs, kapehz tā un ne zitadi. — Bet neba wis preeksch wifseem. Pee teem behrneem, kuru gars kuhtris, kuru apkerschanas spehks wahjsch un ahmina ihfa, neneeka ne-isdarisi ar pirms minetu metodi, tee mahzami pehz attihstidamas metodes, (saulsim: Die entwickelnde Methode) tas ir, eefahkdams no weegla eij us gruhstaku, eefahkdams no weenkahrtiga eij us saliktu un tad us pilnigu, bet allaschin tā, ka taws mahzeklis to pirmu fohli til ilgi kapp, wehl kappj, un atkal kappj, teekams wifsch itin drohschi stahw; tad sahz ohtru, bet allaschin tā, ka wifsch to ohtru kappdams weenumehr ir to pirmu ari lihds reds un isschir; tāpat ari pee trescha, kur tad wif trihs reisē wehrā turami. — Neprasi, lai behrns ahtraki lasa nekā wifsch reds, tas buhtu tumfā grabht; ahminees, ka taws mahzeklis wehl nebuht nepasihst wefelus wahrduš, bet ka winam janem wehrā katra flauu sime un katra silba, un zauri japeedfihwo, ka no schahm katris wahrds, itin tāpat, ka no daschadeem ahmineem muhri, un no muhrcem tohrnis isselahs, — un ka ir tā, bet newar zitadi buht. Tā pretirunashana, ka wifū leelaka daka latweefchu pehz pirms minetas metodes ismahkuschi, un daudsi ari teescham kreetni lasitaji ir, — leezina ween, ka schai tautai gara dahwanas netruhst pee mahzichanahs; bet ka wifseem ar scho metodi nepeeteek, leezina atkal tee 14 lihds 18 gadus wezi pee wefela prahta un ar weseleem walodas organeem buhdami, un tomehr lasiht nemahzedami, kuri, ja tohs pee laika neschehlo, us wifū muhschu paleek apjukuschi behduki.

Es kuhdsu, dohma jel, ko tahdi sajuht, kad tee pee sapraschanas nahkuschi atrohht, ka wineem wefels prahts un waloda it la ziteem un tomehr nau warejuschi ismahkt, un apzere ari to leelu garigu truhkumu, kas wineem zaur tam wifū muhschu jazeesch!

J. Reeksting,

(pirma fkohtlotajs Greenwalbes pagasta.)

Widseemes ew. Inter. konsistorija sawu rudens sehde-
schanu noturehs no 7. September lihds 21. Septb. Kandidatu
ekfami sahlfes 8. Sept.

Birma kirspheles fkohtla Kursemê.

„Paldees Deemu Deemiam'e
Nu darbinu nodarij'm,
Ribtu jaunu eefahkdami
Luhgsim Deemu palihgā.“
Latw. taut dseef.

Ja fainneeks tikuschi ar saweem lihdsstrahdneekem darba puhlejees un to beigās lohski pabeidsis, tad wifsch sweedrus peedurknē no peeres flauzidams preeka aisgrabhtā firdi pateiz Deewam par wina palihgu un ar Deemu atkal stahjahs pee zita darba. — To tikumu peekohpa sentfchi preeksch gadu simte-
neem, to mehš peekohpjam, un to aridsan ne-ahsmirshs muhsu

pehzuahkani zeenâ un gohdâ tureht, lai ari tahdi pahrgudri semites wirfû rohnahs, kûri Latweeschu fentschu gara juhsmas par nowezejuschahm eerashahm dehwe. — Muhsu zeen, mahzitajs Weide lihds ar saweem lihdsstrahdneekem 17. Juni to paschu darija, ko Latweeschi preeksch tuhstohs gadeem, tas ir: ar Deewu tikufchi strahdadami darbu beidsa un ar Deewu atkal eefahkt apnehmahs. — Ap asaidu 17. Juni meh's redsejahm no wisahm pufehm steigschus steidsamees gan kahjneekus, gan brauzejus us Waltaiku mahzitaja muischu. — Kahdu stundu sebakû jau bija tani sawahkluschees: Waltaiku kirspehles leekungi, daschi mahzitaji un sweschi skohlotaji lihds ar leelu pulku mahjneekem. Ari redsejahm weesu starpâ kahdus Latweeschu dehkus, steigufchohs no tahleenes tapehz tani deenâ muhsu zeenijamu mahzitaju apmekleht, ka gribeja peedshwoht skohlenu pahrbandischanu. —

Pahru stundu pehz asaida skohlenu pahrklausischana eefahkajs. — Zeenigs mahzitajs Weide pehz ihseem Deewa wahrdem eefameneereja tizibas mahzibas un pirmahs klases Kreewu walodâ; skohlas inspektors, teizamais pedagogs Koch k., wahzu walodâ; Kreewu skohlotajs Sost kungs, ihsts Kreewu walodâs pratejs, semakahs klases skohlenu Kreewu walodâ un wisu trihs klasi mahzklus Kreewu wehsturi. Zitâs sinatnibas, ka dabas mahziba, wezâs walodâs un geografija — skohlenu ihfa laika deht netapa pahrbanditi. —

Ko meh's pehrngadâ par Waltaiku kirspehles skohlas weiklibu fazijahm, to waram ari schogad ar pilnu pahrliezibu teikt un ar preeku lihds ar behrnu wezakeem, ta muhsu zeenigam mahzitajam Weide k., ka ari skohlas inspektorim Koch un Kreewu skohlotajam Sost atnest firfnigu pateizibu. —

Behz eefama tapa skohleneem zensures sihmes idalitas; tad no gimnastikas un kara deenesta mulsturu skohlotaja, farschanta Ehrlich, tee wehl tika us plazi mulstureti. — Preeks bija redseht, ka 80 jaunekti, no 17. lihds 12 tam dshiwibas gadam kohpâ un nodalâs kara deenesta mulsturi schigli un kreetni idarija. — Lai ari jauneklus weselu stundu un daschadâs wihses, tas ir: gan ar flintehm, gan ari bes tahm, mulstureja, tad tomehr nekâs nejuka, bet wihs ka par schnohri weizahs. —

Zil kara deenesta mulsturinuu eepreekschâs eemahzischanahs schâs laikâs jaunekleem der, to gan katris sawratih's un tamdeht zeenigam mahzitajam Weide par to ween deewâgan newaram pateikt, ka wihsch par scho flawejamu eeweschanu ruhpigi gahdajis. Un teescham wihsch tas pirmahs Kursemâ un warbuht wisâ walstâ ir. Kursch skohlu ar kara deenesta ispildischanas mahzibu saweenojis. Skohla fahksee 15. August un taps ari jauni skohlas behrni atkal usnemti. — S—s.

Kursemes pirma wispahriga skohlotaju konferenze.

Lai gadâ 1877, kamehr Kreewemes, tad nu Kursemes dehli lihds ar sawu mihtotu Semestehwu saweem krittigas tizibas brahleem Turzija atswabinaschânu no warmahzibas gahda un iskaro, tamehr ziti Kursemes dehli pee klusa meera darba Telgawas gimnastijas paspahrnâ sapulzejahs — pee tahda darba, kas stiprina ari us karoschânu, bet ne us laizigu, kas

ari atswabinaschânu mekle igahdaht, bet garigu. Scho wihru diwu deenu darba noluhks daschahm wahjahm azim isleekahs newaijadsig's un daschs no ta faka, ka weenreis' pats par sawu deenahm dabuju dsirdeht: „Darba jums nau, — tad juhs braukajat apfahret!“ Tomehr prahtigam zilwekam, kas garigas leetas apker, scho wihru sapulze, Kursemes pirma wispahriga skohlotaju konferenze, israhdahs swarigs garigs darbs un prahws fohlis us preekschu. Preeksch kahdeem gadeem atpakal kahds 30 gadu wezs muischkungs muhsu toreisigam 60 gadus wezam daktera kungam palihdsjeja auksta seemas laika fashoku apwiltt. Wihsch tam istabâ johitu apnemdams waiza, no kuras pufes wehjsch nahloht. Dakters pazet galwu, eefandamees: „Kadeht?“ Muischkungs: „Tadeht, lai simu, us kuru pusi fashoku wihsstih!“ — „Ak ta, redseht, us to luhloht man nekad nebij prahtâ nahzis,“ fazija wezais kungs. Ta tad toreis wezais no jauna mahzijahs ko laba eewehroht, — zil reis nebuhs wehl tam jaunajam no wezaka ko mahzitees garigâs leetas!

Redseht, ta mihti lasitaji, meh's daschâs weetas paschi neismanam eewehroht, no kuras pufes wehjsch nahk. Tadeht skohlotaji un mahzitaji, tapat meschakungi, ka juristi un semkohpijî fanahk pahrgawahm amata darischanaht pahrspreest un zits no zita ko mahzitees. Bet lai peeteek! Gribeju I. Kursemes wispahrigu skohlotaju sapulzi zil ne zil aprakstihht.

Lai 28. Junijâ, rihtâ pulksten 9nâs, fanahza prahws bars apaksch zeen. schulrahta, mahzitaja Boettcher k. wadischanas, prohti 200 Kursemes skohlmeisteri un 32 weesi, starp kureem bij 12 mahzitaji un tee 20 ziti waj nu Kursemes jeb Widsemes pilsehtu skohlotaji, Telgawas gimnastijas leelâ krahschnâ sahlâ. Sapulze swehtu dseefmu: „Teizi to Kungu zc. dseedadama faitaisjahs us sawu darbu. Zeen. schulrahta k., ka konferenzes preekschneeks, nolastija 24. Dahwida dseefmu un notureja rihta luhgischânu. Tad kua wisu skohlotaju un weesu wahrdi farakstihiti un no skohlotajem diwi, prohti, tee kungi Weidemans no Dschuhlstes un Schônbergs no Ruzawas, par protokoles wedejeem iswehleti. Behz tam schulrahta k. usrunaja sapulzi, isfazidams sawu preeku, ka winam efoht wehlehts, muhsu laufskohlotajus Kursemes wezakajâ un eewehrojama kâ mahzibas weeta sapulzeht un apswiekt. Kautschu laufskohlotaju mehkis ne-efoht, ka gimnastiju skohlotaju, augstas gudribas mahzibas isplatihht, tad tomehr til wini, ka scho, katris sawâ mehra — strahdajohht un zenschotees us to, tohs no Deewa zilwekam dahwinatus gara speklus pee saweem mahzjekleem attihstihht un isglichtohht. Ari laufskohlu mehkis efoht leels un plaseh. Winahm wajagohht mohdinahht un wezinahht neween kahdus ar plasechahm gara dahwanahm isrohtatus, bet it wisus, pat wiswahjakohs tautas behrnus laizigâ un garigâ atfihschana u. t. j. pr. Konferenzes noluhks efoht, to eelschligai garigu skohlu isbuhwi wezinahht. Katram konferenzes lohjeklim wajagohht sawu mehkî azis patureht, ka lai katris sawâ weeta us to palihds, Kursemes laufskohlotaju konferenzes stahwolli augstak pazilahht. Kautschu Kursemâ lihds schim wehl nebijuschas skohlotajem leelas konferenzes, tad tomehr tahs masahs konferenzes jau us schihm zelu lihdsinajuschas; — schi pirma wispahriga konferenze jau israhdischoht anglus no winahm u. t. j. pr.

Kad ſcho rindu rakſtitajš azis uſmeta uſ Kurſemes waldneeku ſkaiſtahm leelahm bildehm, kaſ ſelkitoš rahmōš kohſchā ſahlē wiſaplahrt ſeenahm karajahš, — kad redſeja, ka ſchee augſti Kurſemes waldneeki no pat gimnaſijas*) zehleja, leelkunga Peter Birona, lihds muhſu tagadejam augſtam Keiſeram Aleksanderim II. ar ſawahm gaiſchahm azihm it kà dſihwi uſ ſapulzi luhkoja, tad iſrahdijahš, it kà tee aiſgahjuſchee garā gribejuſchi ſaziht: „Geſeet ſweizinati Kurſemes dehli! Ari mums ir preekš par juhſu darbu, — lai Deemš juhš ſwehti!“

Pirmāis ſkohlotaš, kam taš gohdš nahzahš, uſ I. wiſpahrigo ſkohlotašu ſapulzi ſawu rakſta darbu preekſchā likt, bij wezaiš dedſigā garā darbigs Simonſohna tehws no Wahneš. Wiſch nolaiſija garu rakſtu par to, kà ſkohlotaš palihdſibu no ſaweem ſkohlneem ſewim lai iſraugahš. Wiſch teiža, ka warohrt eefwehtituš jaunektuš, kaš nodohmajufchi turpmaſ ſeminari apmekleht jeb zitus prahtigus ſehnūš no wezakeem ſkohlneekem par palihgeem pee mahzibaš un uſraugeem iſwehleteeš; jo muhſu daſchu ſkohlū leelš behrnu ſkaiſtiš no daſchadeem gada gahjumeem ſakrajjeeš, katris ar ſawadeem gara ſpehkeem apdahwinahš, ne-efohrt no weena ſkohlotaša apwarams, ihpaſchi kad wehl trijāš walodāš jamahža. Sawā pirmā punktē Simonſohna k. runaja wiſpahrigi no palihdſibaš, kaš ſkohlotašem no ſkohlneekem iſraugamš. Einamš, no paſcha ſkohlotaša ja-iſeiſjoht wiſai mahzibai un wiſai pahrmahziſchanaſi, wiſai eerahdiſchanaſi un wiſai mahzibaš iſpraſchanaſi; bet ſawā ohtā punktē wiſch uſſihmeja, ka ſcheem palihgeem waijagoht ſtrahdaht daſchāš puſtundāš ſkohlāš laikā un daſchāš ſtundāš ahrpuš ſkohlāš laika pahrklaufchinadameem un atrapida-meem to, kaš no galwaš iſmahzamš. Treſchā punktē runataš pagehreja palihdſibu no ſaweem preekſch tam iſwehleteem ſkohlneekem preekſch lahtibaš uſtureſchanaš.

Bret abejahm beidſamahm punktēhm ſazehlahš pee ſapulzeš dohmu ſchkelſchanaš. Ziti no tašdeem palihgeem maſ labuma aſſina, ziti eekſch ſkohlāš ſtundāš ſcheem uſraugeem nemaš ne-wehleja paſcheem kaweteeš, — ziti netureja to par labu eſam, winu palihdſibaš pee ſkohlſchanaš peenemt, kaut ari buhtu tiſ atrapriſchanaš; ziti ſaziija, ka maſ labumš ari no lahtibaš uſtureſchanaš no tašdeem uſraugeem gaidamš; — tomehr beidsoht weenojahš taiš punktēš:

1) Beſ wezaku ſkohlenu palihdſibaš ſchim brihſcham, kur nau wehl wiſeem ſkohlotašem ſeminariſtiš par palihgu, newar wiſ iſtiſt;

2) tohš buhš gan pee lahtibaš uſtureſchanaš par ſinotašem ſkohlmeiſterim bruſkeht, bet reti pee mahzibu atrapriſchanaš un wiſpahrigi ſakoht nekād ſkohlāš ſtundāš. —

Pehz tam Schwanberg k. no Muſiſchzeem runaja pah maſajahm ſkohlotašu konferenzechm. Wiſch lika preekſchā, ka neween prahweſtu aprinka ſkohlotašu konferenzeš, bet aridſan kirſpehleš konferenzeš kohpjamaš, un kur winu nau, dibinajamaš; jo uſ winahm ſtutejoteeš wiſpahrigaš konferenzeš. Pehz wina dohmahm waijadſetu taš maſahš konferenzeš diwi reiſ gadā notureht un buhtu iſwehlejama komiſſija no ſkohlmeiſtereem, kaš katra apgabala paſtahwoſchāš konferenzeš aprohbſchotu jeb jaumezejamaš uſ papihri iſſtrahdatu, kaš tad wehl buhtu pah-

baudama, tad ſkohlū komiſſijahm preekſchā leekama, un ja deriga, uſ apſtprināſchānu augſchkomiſſijai eefneedeſama. — Sa-pulze ne-aſſina to par labu preekſch iſweenāš no muhſu 33 kirſpehlehū ſewiſchku konferenzi aprohbſchohrt jeb dibinaht; — tašdā wiſhē kluhtu daſchāš jau paſtahwoſchāš konferenzeš ſaploſhitaš. Tomehr noſpreeda iſwehleht daſchūš ſkohlotašuš, kaš ſcho leetu pehz Schwanberga k. padohma lai uſnemahš iſgahdaht.

Zeen. ſchulrahta k. nu luhdſa zeen. Wagner mahzitašu no Sezeš, ka taš lai nolaiſitu ſawu iſſtrahdaſumū, ko wiſch uſ muhſu mihtota ſchulrahta k. luhgſchānu ſkohlotašem par labu bij labprahtigi ſagatawojiš, — proht to iſſtrahdaſumū:

I. Uſ kašda pamata Kurſemes ſkohlotašu atraitnu un bahrinu palihdſibaš lahdēš likumi ſaſtahdami, un II. kà ſchee likumi ſkan. Buhtu daudš ko ſtahtihrt no ſchi Wagner tehwa puhlina, no wina gareem rakſteem un preekſchmeteem, no ſkohlmeiſteru pahſpreedumeem tai leetā; bet awiſchu laſtajeem taš maſ ko patikš dſirdeht, ſkohlotaši turpretim, kam ta leeta ruhp. dabuhš wiſu ſkaidri ſinaht no muhſu konferenzeš protokoleš, kaš it weenam par it maſu maſu no ſawa mahzitaš buhš eeguſtama; jo pehz tam, kad to litografeerehš, preekſch katra ſkohlotaša weenu ekſemplari noſuhtihš. Ja-peemin, ka ihpaſchu komiſſioni uſ tam iſwehleja, pr. tohš kunguſ Spieſš no Semiteš, Dauge no Saukaš, Kermel no Augſchſemes un Schwanberg no Muſiſchzeem. Schee kungi lai pahſpreekſch, muhſu ſapulzeš wehleſchanaš eewehrodami, lihds ar zeen. Wagner mahzitašu, kà ar ſchihm minetahm ſtatutehm galigi lai paleek. Noſcheklojam, ka Mekona k. iſſkaidrojumš „Deepajāš paſteneekā“ ne ſchini, bet tikai ohtā deenā, kad jau pah ſcho leetu bij noſpreekſtiš, ſapulzeš preſidentā kungam rohkāš nahža. Tā tad newareja ar mahzitaša Wagner kunga padohmeem ſalihdſinaht, jo Wagner tehws bij jau aiſbrauziš. Tika noſpreekſtiš: Mekon k. preekſchlikumuš tai minetai iſchertu ſkohlotašu beedribai deht pahrbaudiſchanaš nodohrt. Mihtam zeenigam Wagner tehwam ſapulze iſſaziija karſtu pateizibu par wina gruhtu darbu un garu zelu.

(Uſ preekſchu wehl.)

Zelgawāš latw. pilſehta draudſē

no 1. lihds 13. Auguſt

1) Dſimufchi: Frig Johann Bahr, Paul Jacob Johann Kirſtein, Martin Uſkur, Eliſabeth Zuſchewiž, Amalie Julie Ballod, Amette Bitteneek, Charlotte Gertrud Treulieb, Ilſe Roſenberg un weenš nedſihwš puſiſiſch.

2) Uſſa ukti: Dſelzeta ſtrahdneekš Peter Waldmann ar Trihne Runtler.

3) Miruſchi: Emilie Lape 4 mehn. w.; ſuhrmaniš Janiš Slatter 54 gad. w.; ſuhrmanš un namineekš Kaſpar Ohdin 68 gad. w.; Karl Behriſta 1½ gad. w.; atr. Anna Kampe 86 gad. w.; Charlotte Gertrud Treulieb 8 deen. w.; atr. Anne Lappin 96 g. w.; Dorothea Johanna Pohl 1¼ gad. w.; Kriſtaps Grinberg 3 ned. w.; ſtrahdneekš Zahn Miſaitiš, 45 gad. w.

R. S—z.

*) Zelgawāš gimnaſija uſubuhweita tai gadā 1775.

M i s i o n e s l a p a.

VII.

(Turpinajums.)

Behz diwi gadeem winsch ar misionaru Mosatu, kas Kampbellam bij par palihgu nahzis, braunza us Kapstadi un nakti pahrguleja pee weena muischneeka, kas negribeja tizeht, ka Jagers, no ka tik niknu slawu bij dsirdejis, esohd atgreesees, un fazija: „af Deews, zil leelus brihnumus tawa schelastiba war padariht.“ 1823. g. Jagers tizigi nomira, fawus laudis usflubinajis, lai dsihwo ka Jesus mahzekli un wina ewangelijumam par gohdu, meeru un weenprahhibu turedami fawâ starpâ un ar ziteem.

Mosats 1819. g. atstahja fawu druwu pee Gotentoteem un tapa suhtihis pee Betschuaneem. Weens no wina ziltsleelungeem, Batlepeeschu kehniensch, Motihbo, kas waldija Jaun-Lataku pilsehta pee Kuruman upes, bij luhdsis, lai wina laudihm fuhtha mahzitajus. Bet kad Mosats atnahza, tad tee wina nizinaja, lai tik aiseet atkal prohjam un nedohmajoht, ka weens no Betschuaneem Kristum fawus zelus lohzihs. Bet Mosats negahja un neweens nedrihsteja wina aistikt, bet wina wahrduš tee negribeja peenemt. Behz 4 gadeem Batlepeescheem usbruka laupitaju pulks no kristita Gotentota wadihts, ar wahrdu Pahwils, ko pats Mosats bij kristijis, bet kas pehz pawisam fawu tizibu atstahjis un paganu buhschanâ kritis atpalkat. Mosats wina ar sirsniigeem wahrdeem atkal no jauna atgreesa, winam pahrliezinadams elles breesmas, kurâs nodewis fawu dwehseli, ta ka Pahwils fawus karaspeklus atkal wadija us mahjahm. Batlepeeschi to redsejuschi, eesahza Deewa-wahrdu spehku fajust un tas ledus fahza kust; 1828. g. pirmee nahza un gribeja mahzitees, tahs deewakalposchanas tapa apmekletas; diwi lauschu wezakee issuhdseja fawus greklus; 1829. g. feshi pirmekli tapa kristiti, basniza un skohla bija lauschu pilnas; Deewa gars wifu tautu fagrahba. Weens raudadams brehza: „es mekleju Jesu“; zits: „es biju lihds plehsigam swehram, tagad es fawu pohstu atsihstu.“ Weena weza mahte mirdama pamahzija fawus behrnus un behrnu-behrnus: „meklejeet Jesu, mihlejeet wina, winsch ween juhs glahbs!“ Zita fazija: „skaiti sahles lapinas jeb rafas lahsties; wina mas pret maneem grehkeem!“ Behz ihfa laika wina sehdeja ar rahmu sirdi pee Jesus kahjahm. Behz 10 gadeem (1838. g.) bij 200 kristitu. Mosats pahrtulkoja Batlepeeschu walodâ Lufkas ewangelijumu. Weens wihrs, kas wina samanigi bij islasijis, fazija: „pateesi tee swehtee wihti, kas swehtus rakstus farakstijuschu, muhsu tautu kreetni pasinuschu, jo muhsu greklus tee aprakstijuschu.“ 1842. g. pats kehniensch lihahs kristitees. Wehl zitai tantai Mosats palika par apustuli. Kaseru ziltswezakais Mosolekazi, no fawahm semehm isdshits, eelausahs Betschuanu rohbeschâs, laupija wina stiprakohs jauneklus un winus eedalija fawos karaspehldos. Ta zehlahs jauna tauta, no Kaserem un Betschuaneem fajaukta, ar wahrdu Mo te beli. Mosolekazi, no Mosata misiones darba dsirdejis, pee wina suhtija diwi no faweem wirsneekeem, ar wina ispreestees.

Mosats winus pawadija us mahjahm, Mosolekazi wina gohdam usnehma, bet tomehr winam ne-atwehleja laudis mahziht, bet wina atlaisdams wina luhdza, lai jel us zitu reisi atkal wina apmeklejoht. No Holandeeschu semneekeem uswahrehts Mosolekazi gahja tahstati us seemeem un eezehla leelu walsti pee Zambeses upes (skat. laukahrt), no kurenes winsch ar breesmahm un isbailehm pildija wifu semi. Bet Mosats nebijahs to breesmigo lauwu apmekleht wina alâ; winsch wina atrada gaudenu us kahjahm. „Schahs mani grib nokaut“, ta winsch fazija rahdidams us fawahm kahjahm, bet taws Deews tewi suhtijis mani isglahbt. Deews pateesi swehtija tahs sahles, ko Mosats slimajam pasneedja, un Mosats dabuja atwehleschanu Deewa-wahrduš fludinah; wisi laudis dsirdeja ar klusu siedi un fazija: „tee wahrdi ir lohti labi.“ Behz atkal winsch isahrssteja weenu no Mosolekazija feewahm, ko schis lohti mihleja. Tad tahs durwis winam tapa atwehtas: „Atwedi mums mahzitajus, lai maksa, ko maksa!“ ta Mosolekazi runaja. Mosats atnahza ar 3 palihgeem, Mosata eefahkts darbs stahw wehl schim brihscham pilnos seebos. Mosats wehl dsihws un pehz 52 gruchteem darba gadeem atpuhschahs, Anglija dsihwodams.

Betschuanu stipraka zilts fawzahs par Basuteescheem; par scheem waldija no 1820. g. stiprais un duhschigais karotajs, ar wahrdu Moschesch. Us augusta kalna: Tahba-Bosiju winsch ustaijsija fawu pili, kurâ winsch fargajahs pret faweem eenaidneekeem. Bet zaur teem nebeidsameem kareem wina laudis bij pawisam isphostiti un palaiduschees un pa walti winsch raudsija wineem atkal palihdseht. Ap to laiku wina apmekleja weens no Gotentotu wezakeem, kas bij wina zeeminsch un kristihis; tas winam stahstija no Jesus, ta weeniga pasuduschu lauschu glahbeja un no teem balteem wihtem, kas wina wahrdu fludina. Moschesch ar preeku luhdza, lai tahdus wihtus winam fuhtha. Un tas notikahs, ka ap to paschu laiku Franzuschu misionari, no Parises ew. mis. beedribas issuhtiti, bij atnahkuschu us Kapstadi, wehl nesinadami, us kuru pusi greestees. Tee no Moschescha ilgoshanahs dsirdejuschi eegahja pa tahm atwehtahm durwihm. 1833. g. Moschesch winus laipugi usnehma, fazidams: „mana seme jums stahw walam; buhwejeet, dsihwojeet, kur gribeet, un mahzeet manus laudis;“ pirma stazione bij Morija, ohtra Tahba-Bosija. Moschesch winus apmekleja iklatru swehtdeenu, ar sirds preeku dsirdeja stahstus no Biheles un usflubinaja fawus laudis pee Deewa-wahrdu klauhschanas un pats buhtu lizees kristitees, ja winam nebuhtu pagruhti nahzis, atlaisf fawas feewas lihds pehdejai; pehz 15 gadeem bij tai seme 10 misiones stanzijas ar 600 kristiteem; 1854. g. Moschesch islaida likumus pret stipreem dschreeneem; kristiti isgahja pa diwjeem to preezasmahzibu fludinah. Bet 1858. g. iszehlahs karsch ar Holandeescheem, kas fawas rohbeschâs netaisni gribeja isplatih; tee laudis apzeetnajahs pret Deewa-wahrdeem, fazidami: juhs eseet kristigi un dareet sliktalas leetas nekâ meh! Moschescham bij ta leelaka semes data jatdohd, tee misionari tapa isdshiti.

(Us preekschu wehl.)

Patw. Amischu apgahdatajs: J. W. Safranowicz.